

Esthetiek van Water en bodem sturend een Darwiniaanse check

Presentatie SIKB jaarcongres oktober 2023

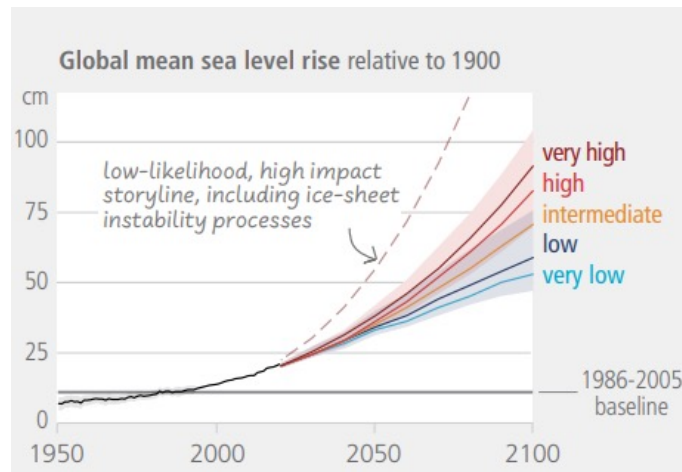
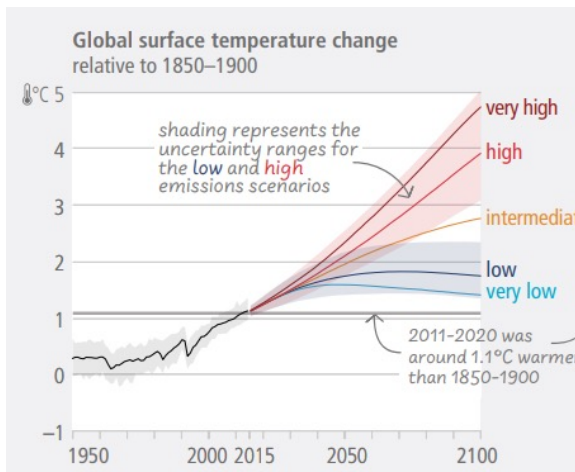
Marcel Koeleman, hoofd afdeling Ruimte DG Water en Bodem, beeldend kunstenaar

De honderdste warme dag van het jaar is een feit en er komen er nog meer aan

Het jaar 2023 telt sinds vandaag officieel honderd warme dagen; het is de dertiende keer dat dit gebeurt sinds het begin van de metingen, en al de negende keer deze eeuw. Gemiddeld telt een jaar in het huidige klimaat 93 warme dagen in De Bilt.

Fleur Broeders 12-09-23, 16:18

NOS Nieuws • Vrijdag 28 oktober, 18:07

Nog nooit was het zo warm op 28 oktober als vandaag

ANALYSE HOOGWATER

Extreme regen én harde wind: we moeten ons schrap zetten voor meer 'combinaties van extremen'

In het kielzog van de zware wind viel er de afgelopen tijd zo veel regen dat verschillende waterschappen kampen met overlast. Dat soort combinaties van extremen valt in de toekomst vaker te verwachten.

Maarten Albers 22 februari 2022, 18:27

NIEUWS

Meer taken voor gemeenten op het gebied van bodem

25-07-2022 | Water en Bodem

Het wordt steeds drukker in de Brabantse bodem. Er ligt ruim 1,7 miljoen kilometer aan kabels en leidingen in de grond; niet alleen voor elektriciteit maar ook voor water, gas, olie en dataverkeer. Zeker in stedelijke gebieden is het daar dringen geblazen.

Ondergrond centraal bij verdichtingsopgave binnenstad Leiden

Leiden kiest ervoor om haar verdichtingsopgave volledig binnenstedelijk in te vullen. De stad kijkt bij het inrichten van de leefomgeving daarom altijd eerst naar de ondergrond, want verdichting boven de grond legt nu eenmaal een grote druk op de bodem. Op het aanstaande Stedelijk Interieur Congres deelt de stad haar opgave en oplossingen. 'Krijgen we het onder de grond ingepast, dan is het vaak boven de grond ook goed', zegt wethouder Ashley North (Klimaat, Mobiliteit en Financiën).

Gouwe IJssel Nieuws

Dichtbij in de regio

HOME NIEUWS FOTO'S EVENEMENTEN OVER ONS ADVERTEREN CONTACT ZELF PLAATSEN

Onderzoek of 'vijfde dorp' in Zuidplaspolder bestand is tegen klimaatverandering

Door Redactie

20 oktober 2021

Home > Nieuws > Waterviligheid > Deltacommissaris zet vraagtekens bij nieuwbouw 820.000 woningen

Nieuws Waterviligheid

Deltacommissaris zet vraagtekens bij nieuwbouw 820.000 woningen

Door Jeroen Bezem - 7 december 2021

Topdrukte meldkamer brandweer

Wateroverlast in Limburg: ondergelopen straten en kelders

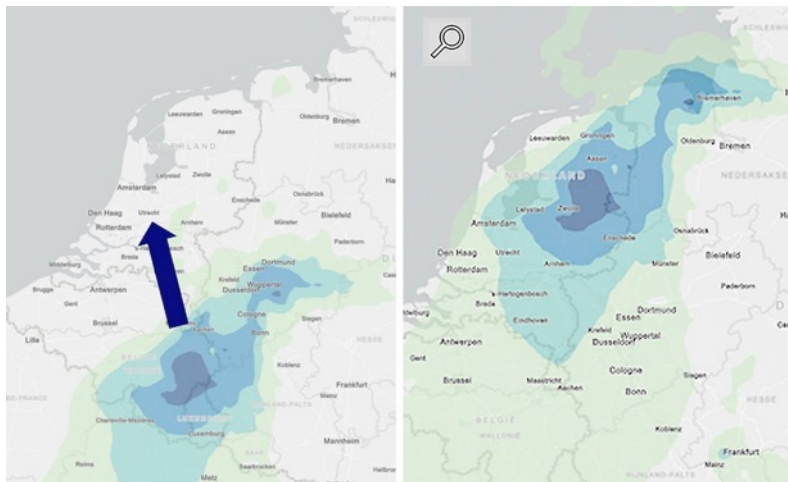
13 september 2023 00:09 • Aangepast 13 september 2023 04:22

Watersnood

NOS Nieuws • Woensdag 14 juli 2021, 19:29 • Aangepast woensdag 14 juli 2021, 20:09

Alle hens aan dek in Limburg, nog meer regen verwacht

Oplossing bij nieuwe huizen tegen tekort aan drinkwater: 'Bizar om wc te spoelen met spa blauw'

De wc doorspoelen, tuin sproeien of wasmachine laten draaien op regenwater? Dat moet straks heel normaal worden. Want voor de komende jaren dreigt een groot drinkwatertekort. De Amersfoortse politiek heeft daarom een oplossing bedacht zodat bewoners van nieuwbouwwoningen veel minder drinkwater gaan gebruiken. 'Als we nu niks doen, krijgen ze straks geen aansluiting meer.'

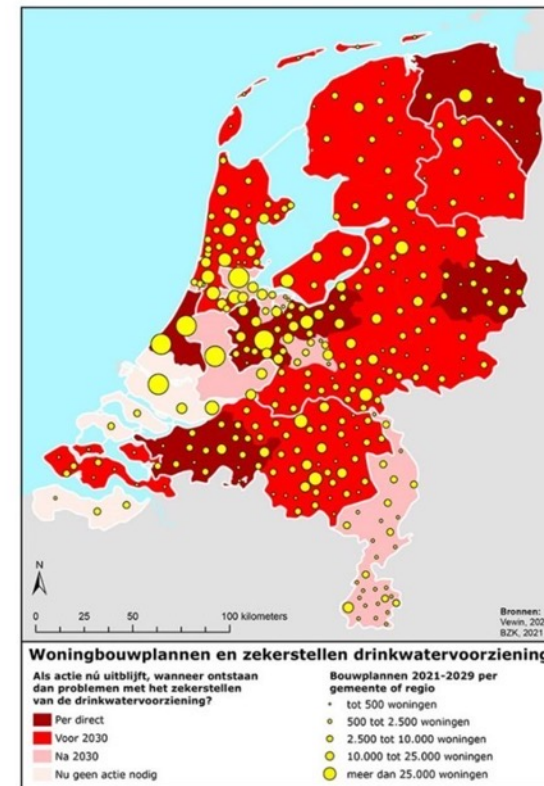
NOS Nieuws • Donderdag 11 augustus, 19:17

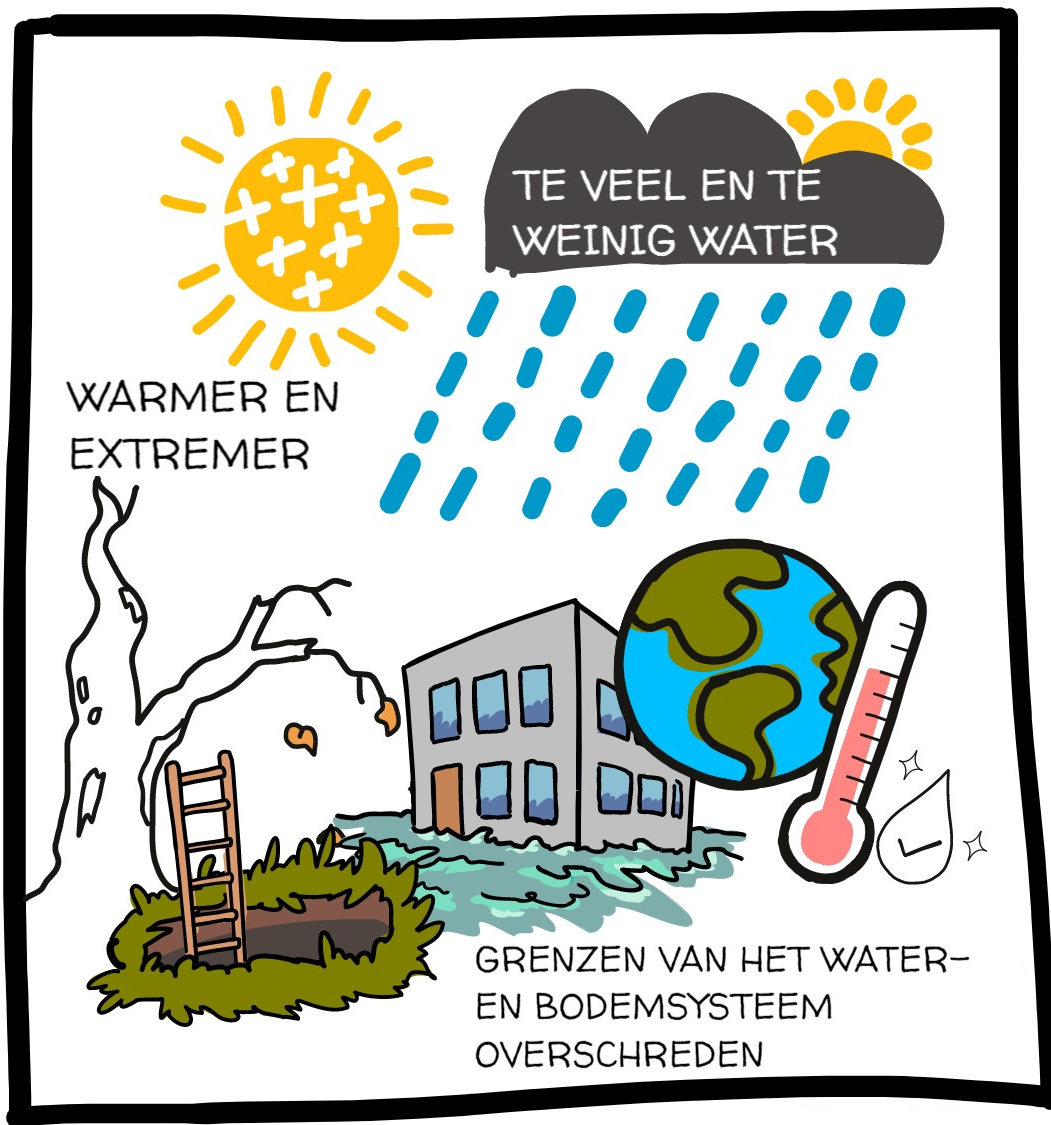
Scheepvaartproblemen en risotto in gevaar: droogte houdt Europa in zijn greep

Droogte en toenemende vraag

Waterbedrijven waarschuwen: in toekomst dreigt tekort aan drinkwater

26 september 2022 00:31 • Aangepast 26 september 2022 02:42

Waar staan we nu?

- > Grenzen aan van de maakbaarheid van het water- en bodemsysteem
- > Grote vraagstukken in de energietransitie, woningbouw, landbouw en natuurbeheer
- > Ruimtelijke ordening begint bij het water- en bodemsysteem

Water en Bodem Sturend

- > Tweede Kamerbrief november 2022 van minister Mark Harbers en staatssecretaris Vivianne Heijnen
- > Water en bodem onderlegger voor ruimtelijke planvorming
- > Kamerbrief is goed ontvangen, ook bij andere sectoren, maar kan op gespannen voet staan met andere **vergevoerde ambities**
- > 7 richtinggevende principes:

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2022–2023

27 625

Waterbeleid

30 015

Bodembeleid

Nr. 592

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN INFRA-STRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 november 2022

Deze brief gaat over ons water en onze bodem. Letterlijk de basis van ons bestaan, en daarmee van groot belang voor iedereen. We willen als kabinet meer rekening houden met deze basis, bij besluiten die we nemen over de indeling van ons land. In deze brief vertellen we waarom en hoe.

Water en bodem zijn van grote invloed op ons dagelijks leven. We halen ons drinkwater uit de bodem. De bodem biedt stevigheid, als fundament voor onze wegen en huizen. Is de bodem te nat of juist te droog? Dan merken we dat aan lagere opbrengsten, schade aan de natuur of in de supermarkt aan hogere prijzen. Elk stukje bodem en oppervlaktewater in ons land is in gebruik, soms voor vele doeleinden tegelijk. En niet alleen wat je ziet. Ook onder de grond is het een drukte van jewelste. Buizen, pijpen, kabels, winning van grondstoffen. Op die bodem moeten we zuinig zijn.

Tot duizend jaar geleden pasten de inwoners zich vooral aan de natuurlijke omstandigheden aan. Later veranderde dat, en zorgden we ervoor dat water en bodem zich aan ons aanpasten. Door bijvoorbeeld dijken en sloten aan te leggen. Dat heeft ons land doen groeien. Zo hebben we de voordelen van het wonen in een Delta, zoals goede bereikbaarheid over het water, weten te benutten. Daar zijn we trots op. Het vertrouwen in de maakbaarheid van ons landschap is groot.

Water en Bodem Sturend

- > Tweede Kamerbrief november 2022 van minister Mark Harbers en staatssecretaris Vivianne Heijnen
- > Water en bodem onderlegger voor ruimtelijke planvorming
- > Kamerbrief is goed ontvangen, ook bij andere sectoren, maar kan op gespannen voet staan met andere **vergevorderde ambities**
- > 7 richtinggevende principes:

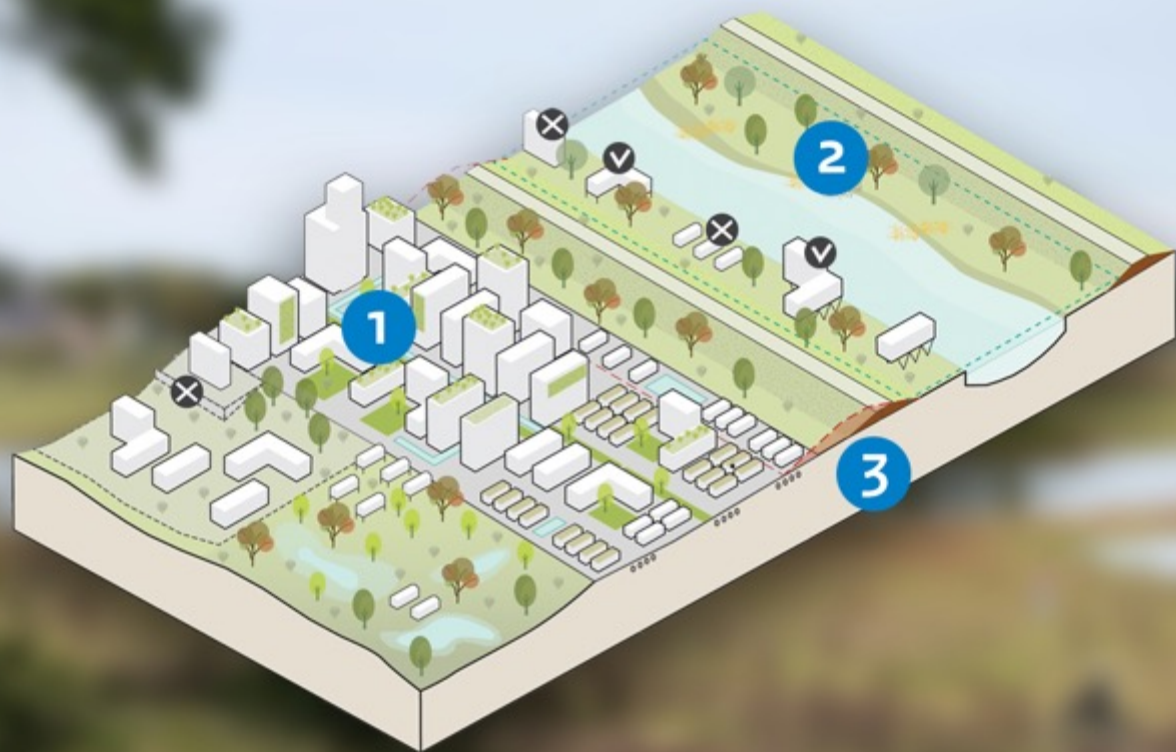
1. Niet afwentelen
2. Meer rekening houden met extremen
3. Samenhangende aanpak wateroverlast, droogte, bodem
4. Meerlaagsveiligheid in onze delta
5. Minder afdekken, minder vergraven, niet verontreinigen
6. Integrale aanpak in de leefomgeving
7. Comply or explain

Wat gaan we anders doen?

Water en Bodem sturend **verankeren** in de ruimtelijk ordening

1. Belangen water en bodem meenemen in toekomstbestendig bouwen
2. Zuinig met water, voldoende en schoon water, ruimte voor vasthouden, bergen en afvoeren
3. Vitale en efficiënt ingerichte bodem en ondergrond

Esthetiek

Synoniem: schoonheid

"Kennis die wordt gecreëerd op basis van onze zintuiglijke ervaringen, waaronder een verband tussen onze gedachten en gevoelens en hoe onze redenering eromheen onze cognities informeert"

(Hansen, Ropo, & Sauer, 2007)

"De unieke ervaring wanneer je de wereld met al je zintuigen aanraakt en de wereld jou raakt. Het moment waarop alles samenkomt, wanneer alles lijkt te kloppen, en je alles begrijpt. Geen verstand, geen woord kan het doorgronden. Geen wetenschapper die het kan verklaren. Geen rationele verklaring. En toch is dit gevoel een feit, een flagrante waarheid, geen fictie. Liefde, of zo. Is het alleen affect, emotie, sensatie? Misschien, maar een gevoel dat begrijpt"

(Munck & Gielen, 2020).

Darwiniaanse check

Denis Dutton (1944-2010)

Amerikaans filosoof die in zijn boek *The Art Instinct* twee ogenschijnlijk tegenstrijdige disciplines verbindt: kunst en evolutionaire wetenschap.

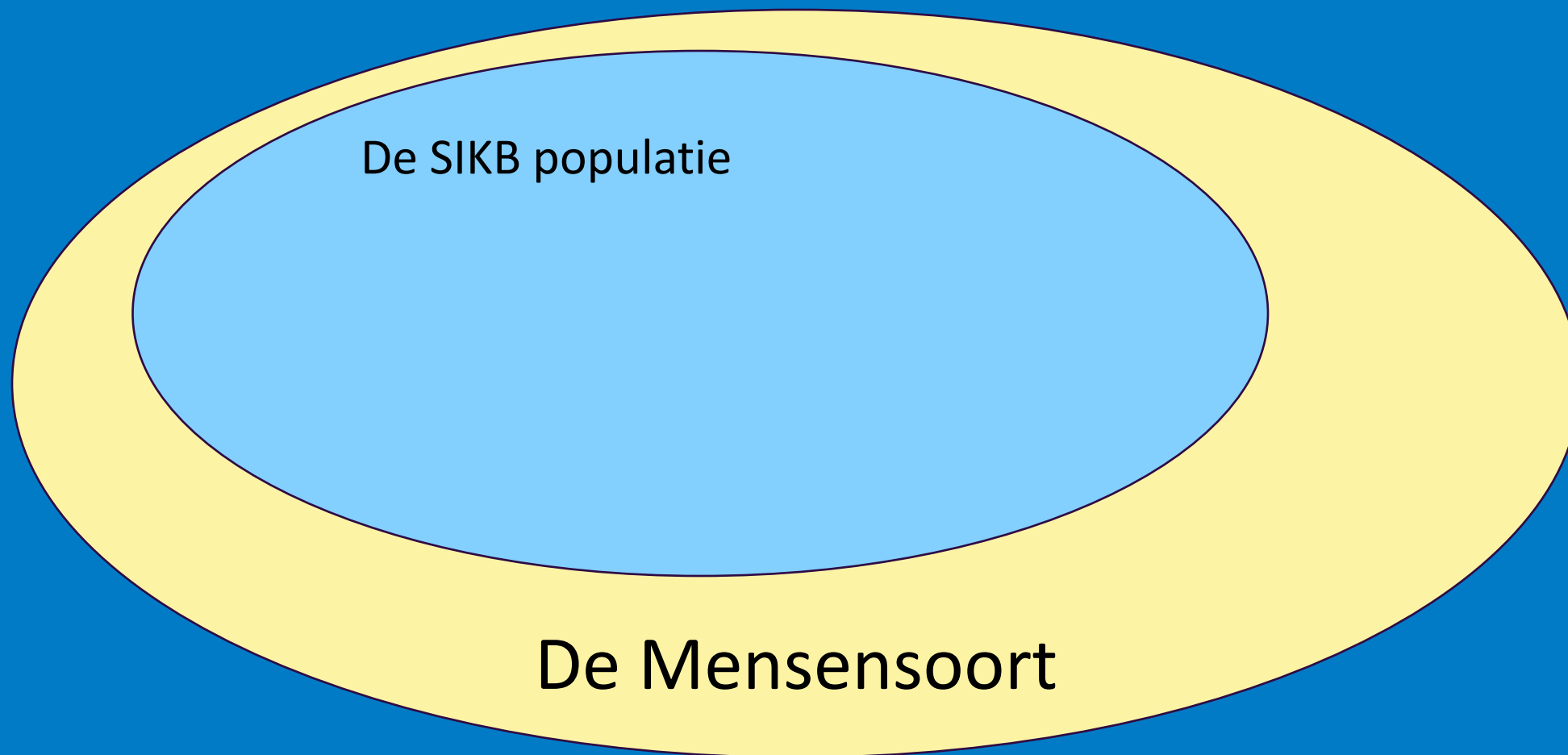

Verkenning in 3 stappen

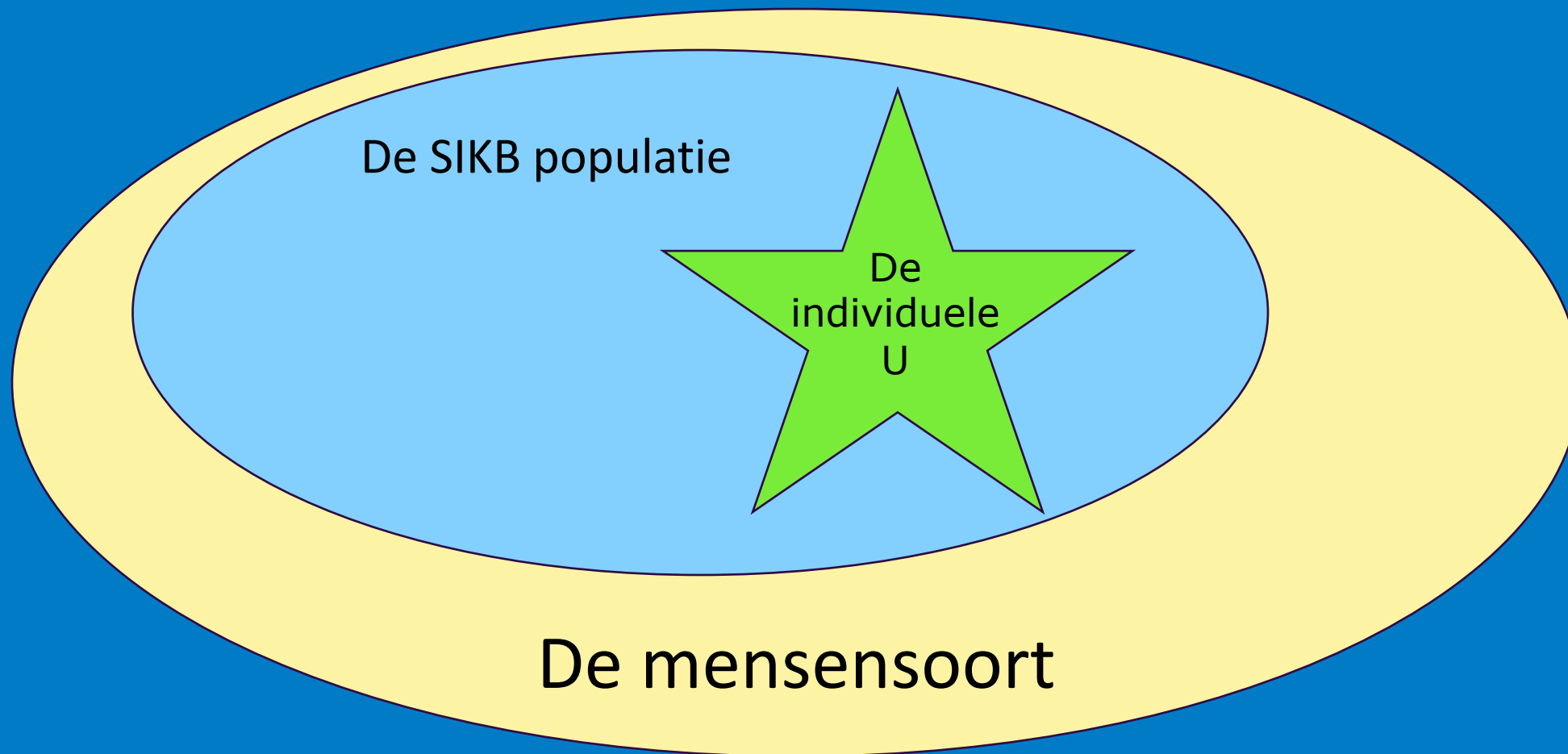

Verkenning in 3 stappen

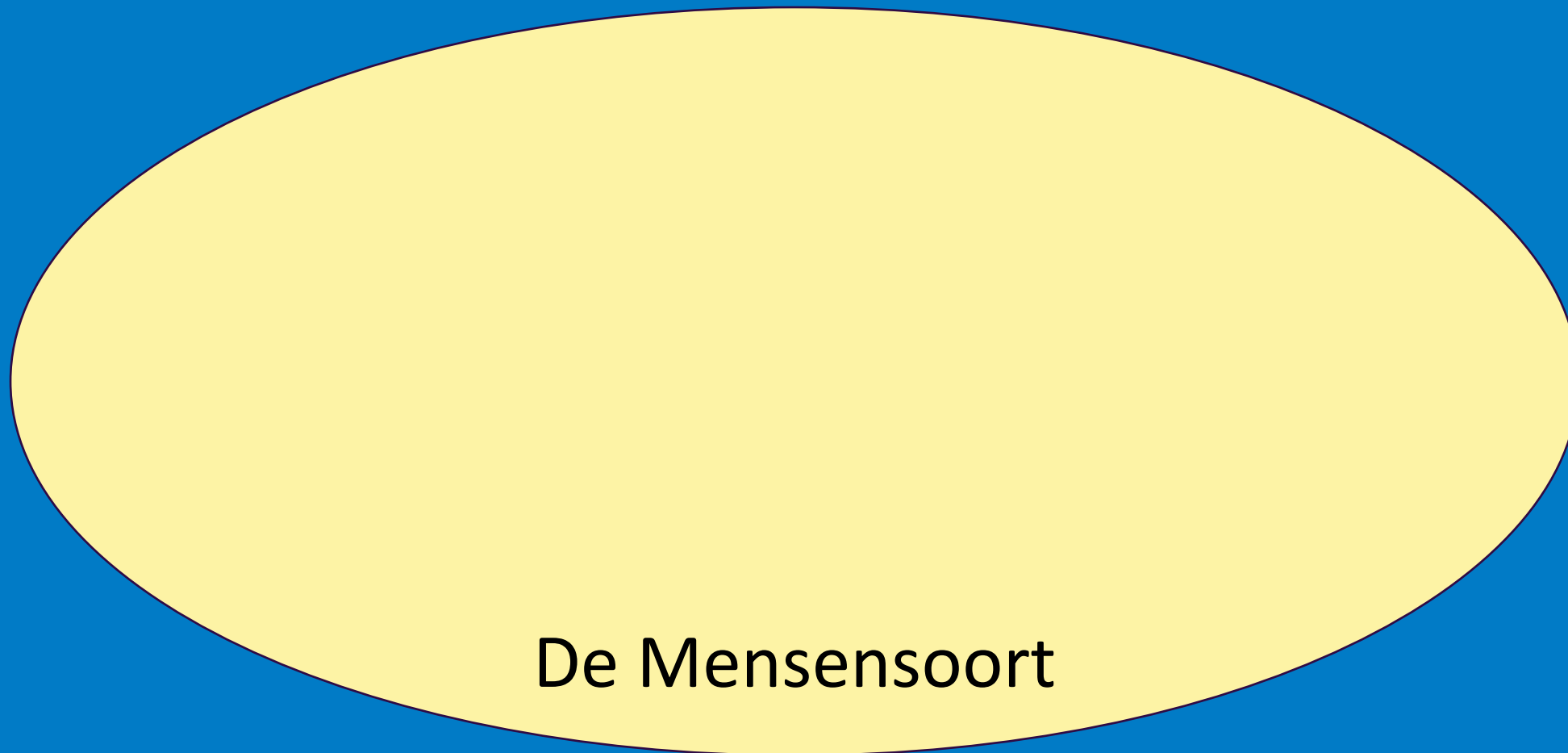

Verkenning in 3 stappen

Verkenning in 3 stappen

Darwiniaanse check

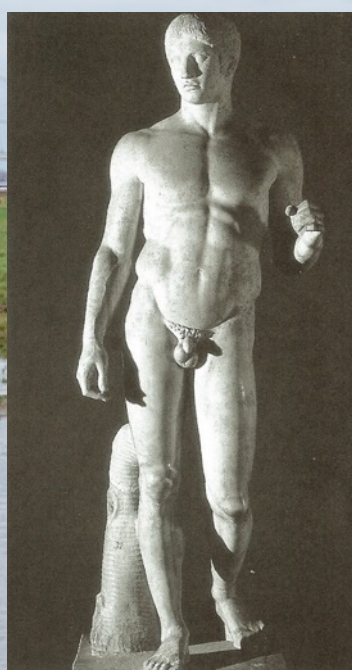
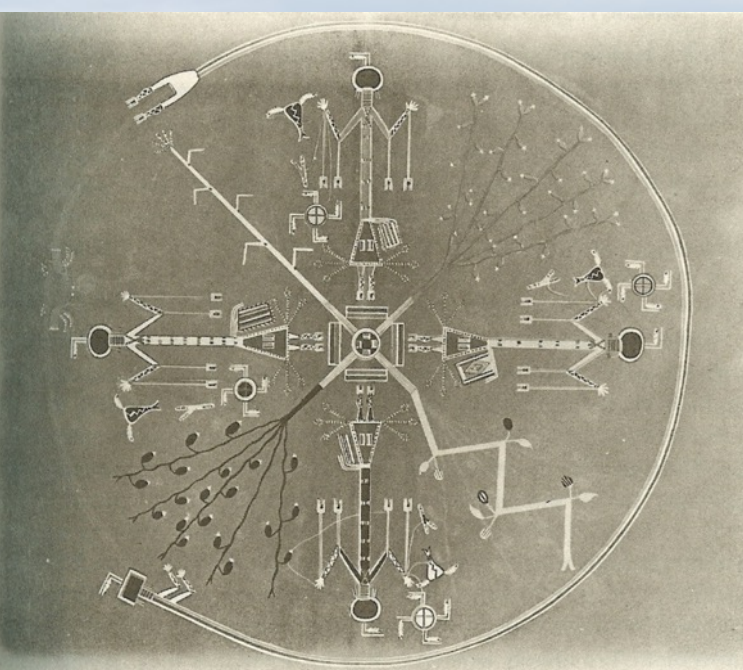
Denis Dutton (1944-2010)

Amerikaans filosoof die in zijn boek *The Art Instinct* twee ogenschijnlijk tegenstrijdige disciplines verbindt: kunst en evolutionaire wetenschap.

Schoonheid volgens Denis Dutton:

https://www.ted.com/talks/denis_dutton_a_darwinian_theory_of_beauty

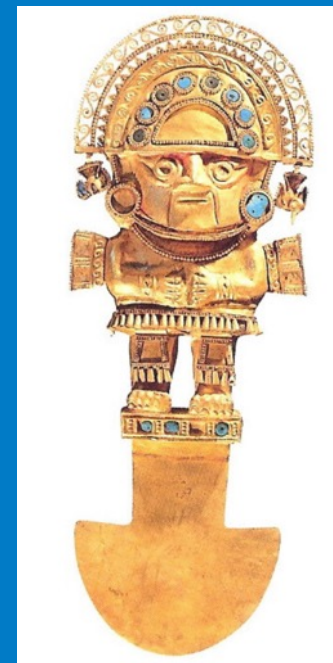

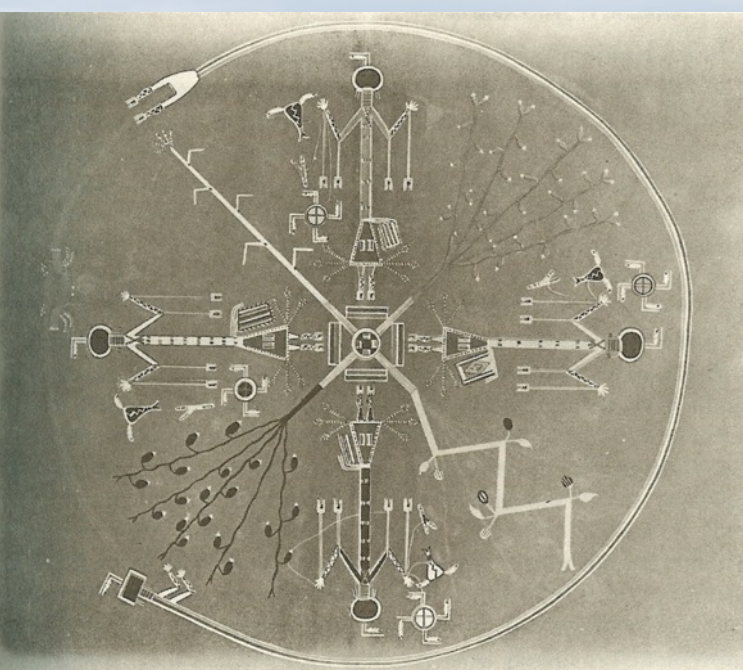

Universele principes van esthetica:

- Symmetrie en evenwicht
- Proportie en harmonie
- Duidelijkheid en helderheid
- Complexiteit en innovatie
- Gaafheid en glans

Bron: Evelyne Seghers 2009 Homo Aestheticus

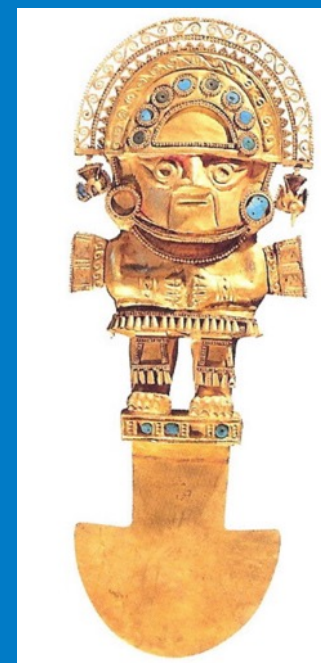
Universele principes van esthetica:

- Symmetrie en evenwicht
- Proportie en harmonie
- Duidelijkheid en helderheid
- Complexiteit en innovatie
- Gaafheid en glans

In de woorden van Thomas van Aquino in de Summa Theologica uit 1265:

Consonantia
 Claritas
 Integretas

proportie
 helderheid
 integriteit

Check: In hoeverre komen esthetische principes en de principes van Water en Bodem Sturend overeen?

Universele principes van esthetica:

- Symmetrie en evenwicht
- Proportie en harmonie
- Duidelijkheid en helderheid
- Complexiteit en innovatie
- Gaafheid en glans

- Integritas
- Claritas

Universele principes van Water en Bodem Sturend:

- 1 Niet afwentelen
- 2 Meer rekening houden met extremen
- 3 Samenhangende aanpak wateroverlast, droogte, bodem
- 4 Meerlaagsveiligheid in onze delta
- 5 Minder afdekken, minder vergraven, niet verontreinigen

- 6 Integrale aanpak in de leefomgeving
- 7 Comply or explain

Dutton:

- natuurlijke selectie werpt licht op ons begrip van natuurlijke en artistieke schoonheid.
- evolutie van de mens is analoog aan de ontwikkeling van het Zwitsers zakmes

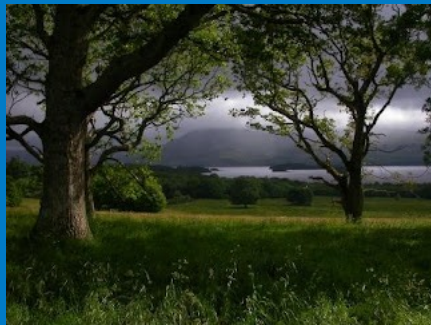
→ Uiteindelijk voorzien om specifieke overlevingsproblemen in de prehistorie op te lossen.

→ Ingericht op gebieden als voedselvoorkeur en voedselvermijding, zelfverdediging, veiligheid, habitatkeuze en imaginaire planning. Ons universele gevoel voor schoonheid legt de nadruk op praktische overlevingsvoordelen van gespecialiseerde interesses, passies, afkeren, genoegens, vaardigheden, fobieën en intellectuele talenten.

→ Zo opgevat verheldert onze Pleistocene erfenis onderliggende neigingen bij het schilderen van landschappen en ontwerpen van tuinen als een weerspiegeling van diepliggende oude habitatvoorkeuren

Ross

Universele esthetische landschap volgens Denis Dutton

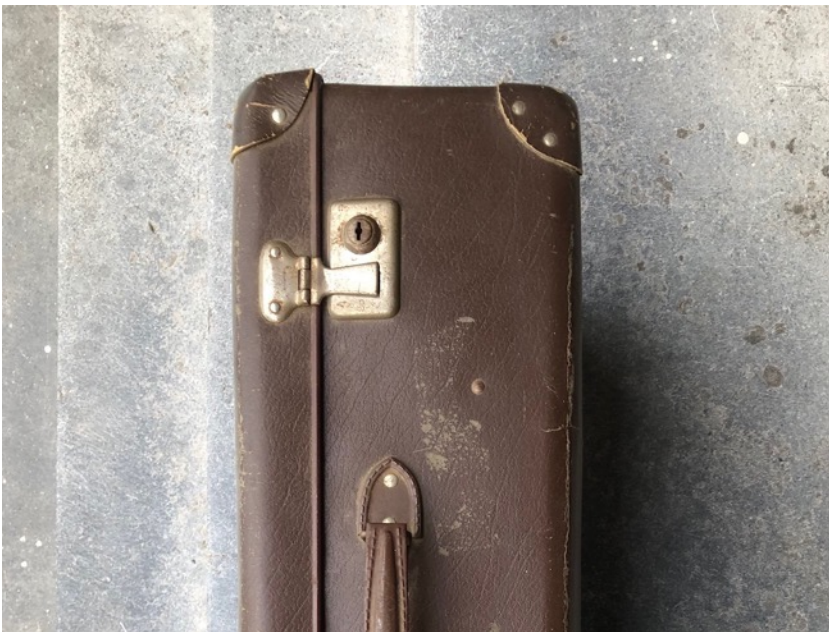
Vorige beeld is van Bob Ross

- > “Mensen in heel verschillende culturen over de hele wereld hebben de neiging om van een bepaald soort landschap te houden, een landschap dat toevallig veel lijkt op de savannes uit het Pleistoceen waar we zijn geëvolueerd.
- > Dit landschap verschijnt vandaag de dag op kalenders, op ansichtkaarten, in het ontwerp van golfbanen en openbare parken en op in goud ingelijste foto's die in huiskamers van New York tot Nieuw-Zeeland hangen.
- > Het is een soort Hudson River-landschap met open plekken met laag gras, afgewisseld met bosjes bomen. De bomen hebben trouwens vaak de voorkeur als ze zich dicht bij de grond splitsen, dat wil zeggen, als het bomen zijn waar je omhoog zou kunnen klauteren als je in de problemen zat.
- > Het landschap toont de aanwezigheid van water direct in het zicht, of tekenen van water op een blauwachtige afstand, aanwijzingen voor dieren- of vogelleven en divers groen en ten slotte een pad of een weg, misschien een rivieroever of een kustlijn, die zich tot in de verte uitstrekt en je bijna uitnodigt om het te volgen”

‘Tot duizend jaar geleden pasten de inwoners zich vooral aan de natuurlijke omstandigheden aan. Later veranderde dat, en zorgden we ervoor dat water en bodem zich aan ons aanpasten. Door bijvoorbeeld dijken en sloten aan te leggen. Dat heeft ons land doen groeien. Zo hebben we de voordelen van het wonen in een Delta, zoals goede bereikbaarheid over het water, weten te benutten. Daar zijn we trots op. Het vertrouwen in de maakbaarheid van ons landschap is groot.

Maar inmiddels lopen we steeds vaker tegen de grenzen van het water- en bodemsysteem aan’.

Dus volgens Dutton:

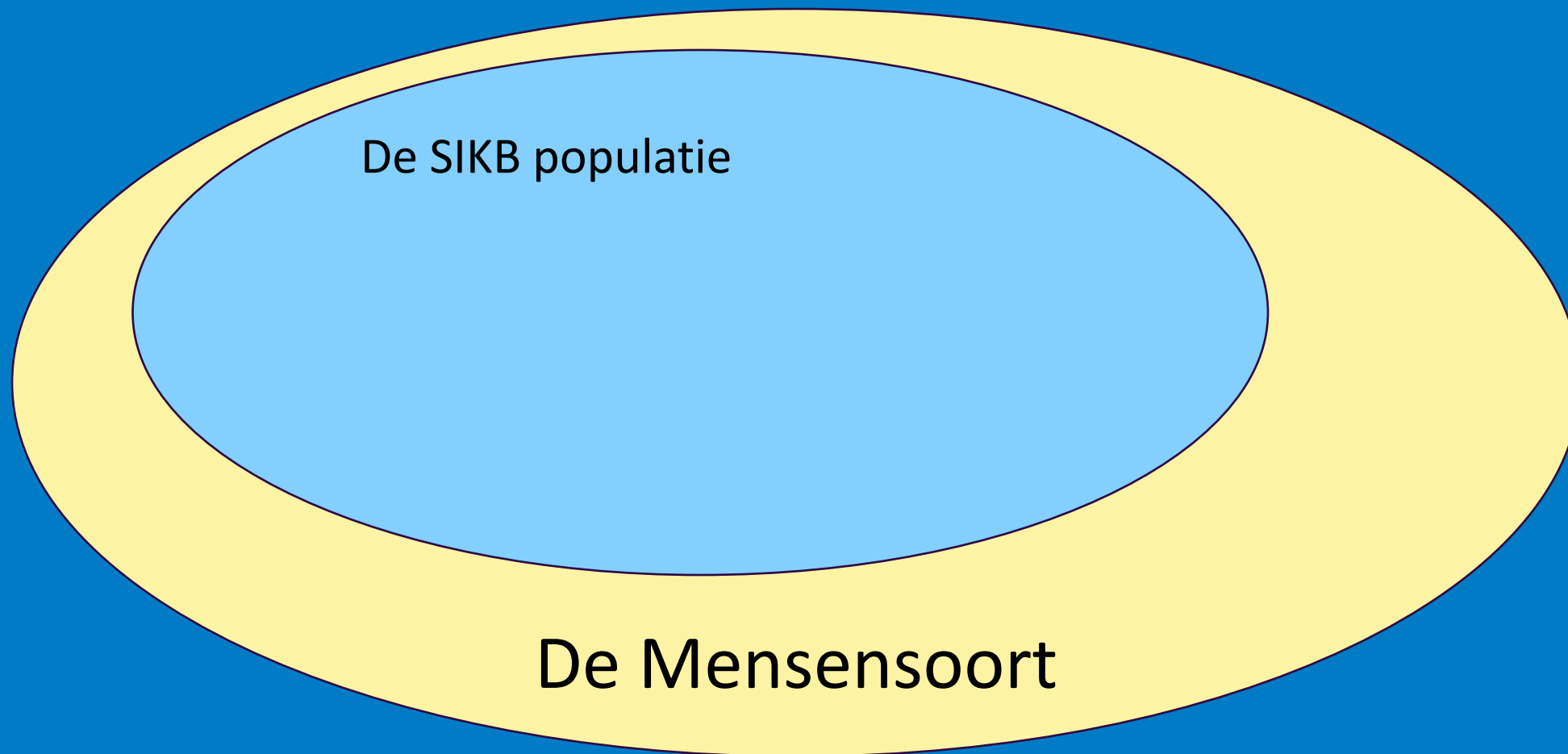
- Wij mensen 'weten van binnen' evolutionair wat gevaarlijk en angstig is, en ook wat veilig en comfortable en mooi is. Dat is onze gut feeling, ons gezond verstand
- Ons esthetisch vermogen herbergt veel kennis en inzicht om te overleven, dan wel het goede leven te leiden.

Samenvattend:

- De principes van deze universele kennis sluiten aan bij de principes van Water en Bodem Sturend
- Water en Bodem Sturend: gebruik je gezond verstand

Verkenning in 3 stappen

Praktijkrichtlijn

Voorbeeld uit de SIKB praktijk

SIKB

Kennis van kwaliteit in bodembeheer

www.sikb.nl

AS SIKB 6800

Accreditatieschema

Controle en keuring tank(opslag)installaties

Accreditation scheme

*Checking and inspecting
tank(storage)installations*

Versie 2.0/c1
15 februari 2018

Praktijkrichtlijn

Voorbeeld uit de SIKB praktijk

Hoe verhouden deze uitgangspunten, deze principes, zich tot die van de esthetica en meer hedendaags tot die van Water en Bodem Sturend?

Universele principes van esthetica:

- Symmetrie en evenwicht
- Proportie en harmonie
- Duidelijkheid en helderheid
- Complexiteit en innovatie
- Gaafheid en glans

- Integritas
- Claritas

1.1 Doel en onderwerp

Het doel van dit accreditatieschema, de daaraan verbonden protocollen en de daarmee voorgeschreven normen is het waarborgen van de kwaliteit van het proces én de uitvoering van

- controle van de bekleding en de kathodische bescherming van ondergrondse tanks en/of ondergronds leidingwerk behorende bij onder- of bovengrondse tanks;
- controle van water, bezinksel en micro-organismen in onder- en/of bovengrondse tanks;
- controle van aarding en potentiaalvereffening van ondergrondse tanks en/of leidingwerk van onder- of bovengrondse tanks;
- keuring van ondergrondse tanks en/of leidingwerk van onder- of bovengrondse tanks; uitvoeren bodemweerstandsmeting.

In dit accreditatieschema en de daaraan verbonden protocollen zijn alle relevante eisen opgenomen voor de afgifte en instandhouding van een accreditatie. Het resultaat van de werkzaamheden onder AS SIKB 6700 is een uitgevoerde controle en keuring van tank(opslag)installaties en rapportage van de bevindingen.

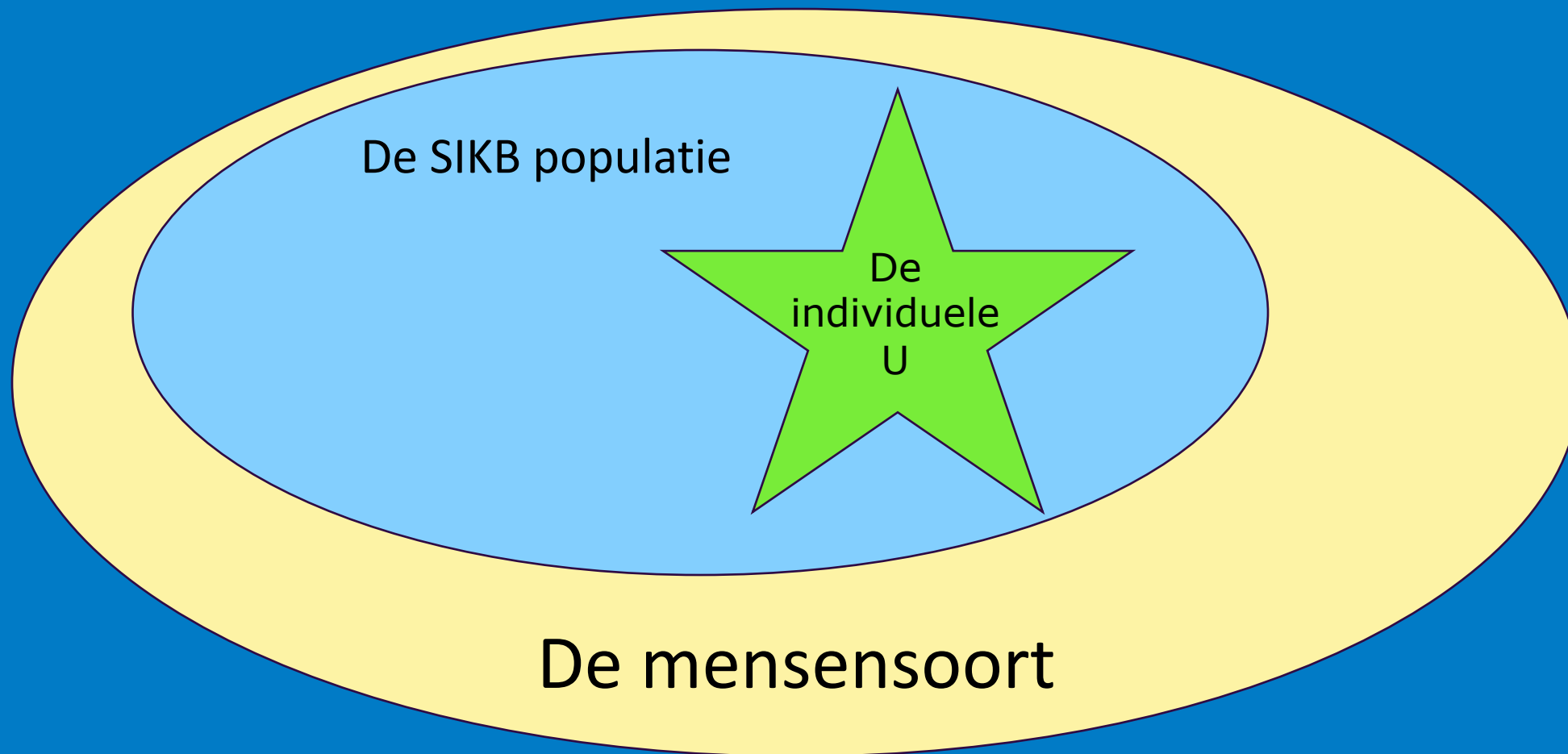
Universele principes van Water en Bodem Sturend:

- 1 Niet afwentelen
- 2 Meer rekening houden met extremen
- 3 Samenhangende aanpak wateroverlast, droogte, bodem
- 4 Meerlaagsveiligheid in onze delta
- 5 Minder afdekken, minder vergraven, niet verontreinigen

- 6 Integrale aanpak in de leefomgeving
- 7 Comply or explain

Verkenning in 3 stappen

Wie bent u?

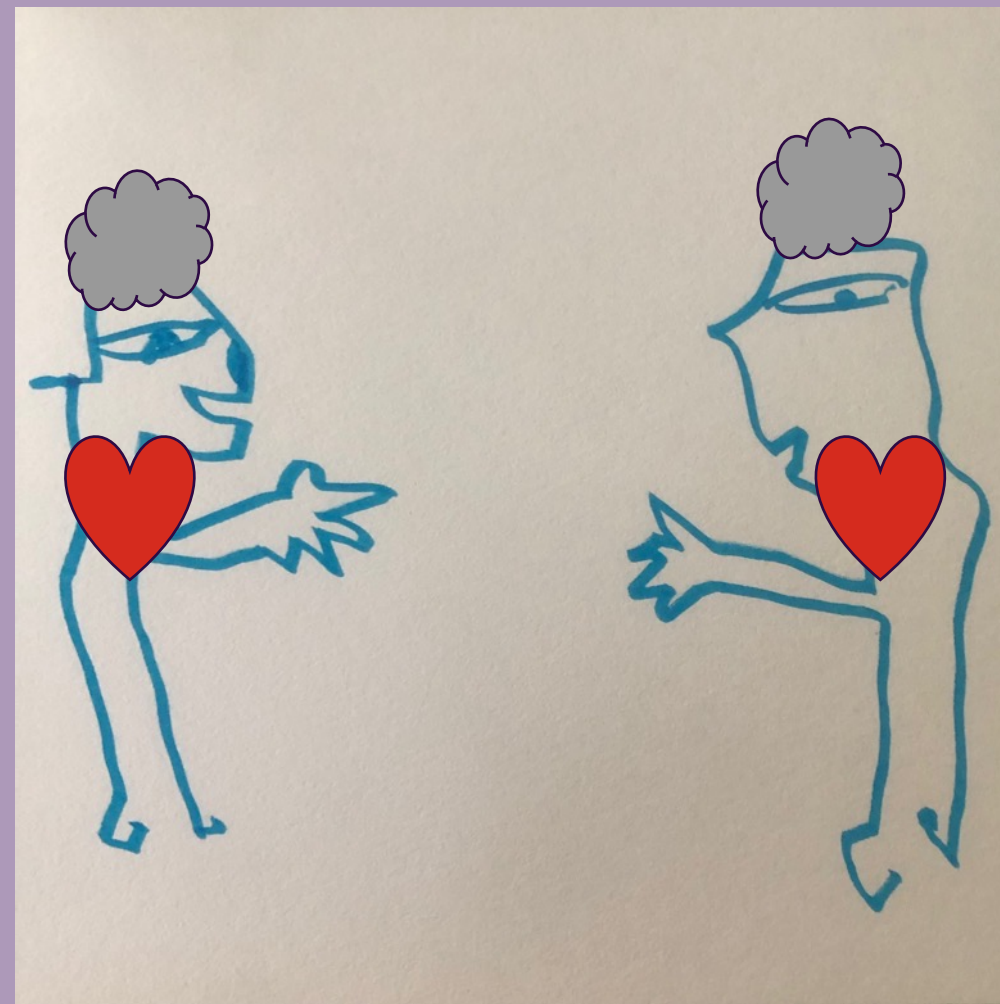
Een professional wiens gedrag kan worden beschreven door het ABC-model van Rosenberg & Hovland

-een optelsom van cognitieve, affectieve en actieve componenten van ons gedrag als mens

-ons denken, voelen en doen

-ons hoofd, hart en handen

Bron: Rosenberg, M., & Hovland, C. 1960. Cognitive, Affective and Behavioral Components of Attitudes

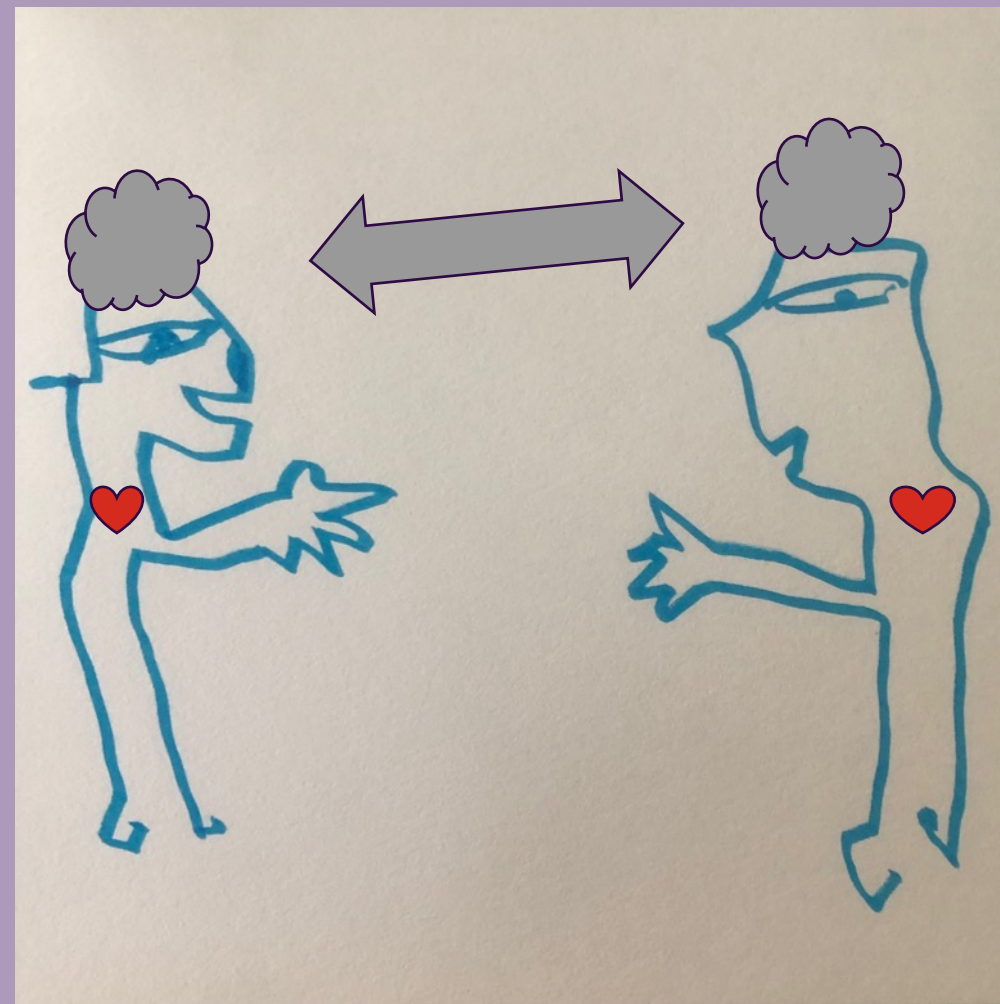
Hoe werkt u?

Veel denken en vervolgens veel doen

Waar is het hart?

Draai het om!

Spannend? U bent als mens zeer ervaren...

Hoe werkt u?

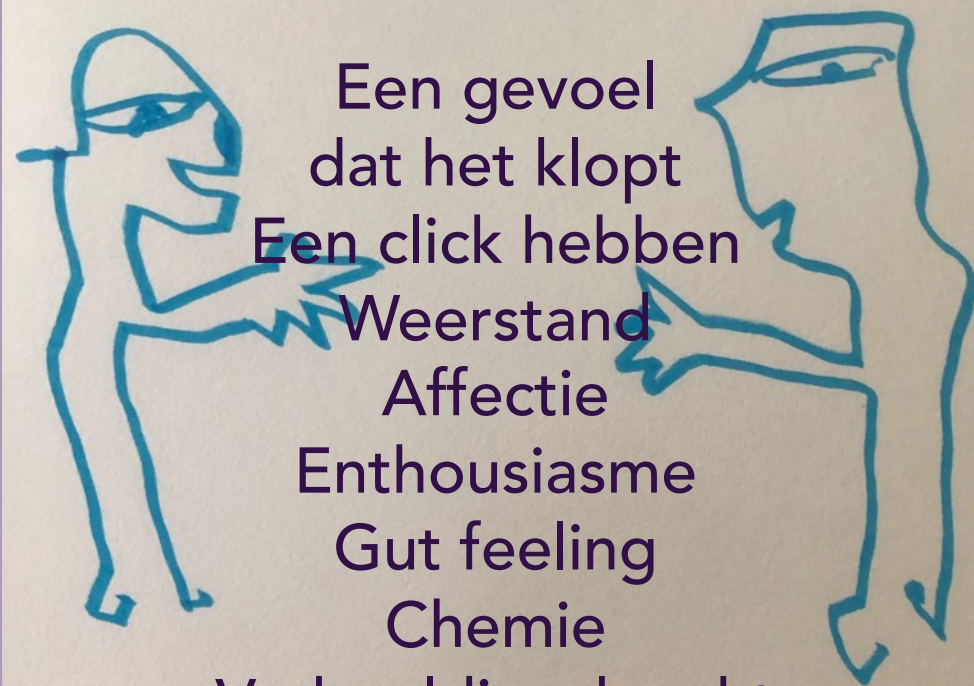
Veel denken en vervolgens veel doen

Waar is het hart?

Draai het om! Laat de esthetische ervaring toe, en ontsluit een veelheid aan inzicht en kennis bij uzelf

Spannend? U bent als mens zeer ervaren...

Wat is esthetisch
ervaren?

Een gevoel
dat het klopt
Een click hebben
Weerstand
Affectie
Enthousiasme
Gut feeling
Chemie
Verbeeldingskracht

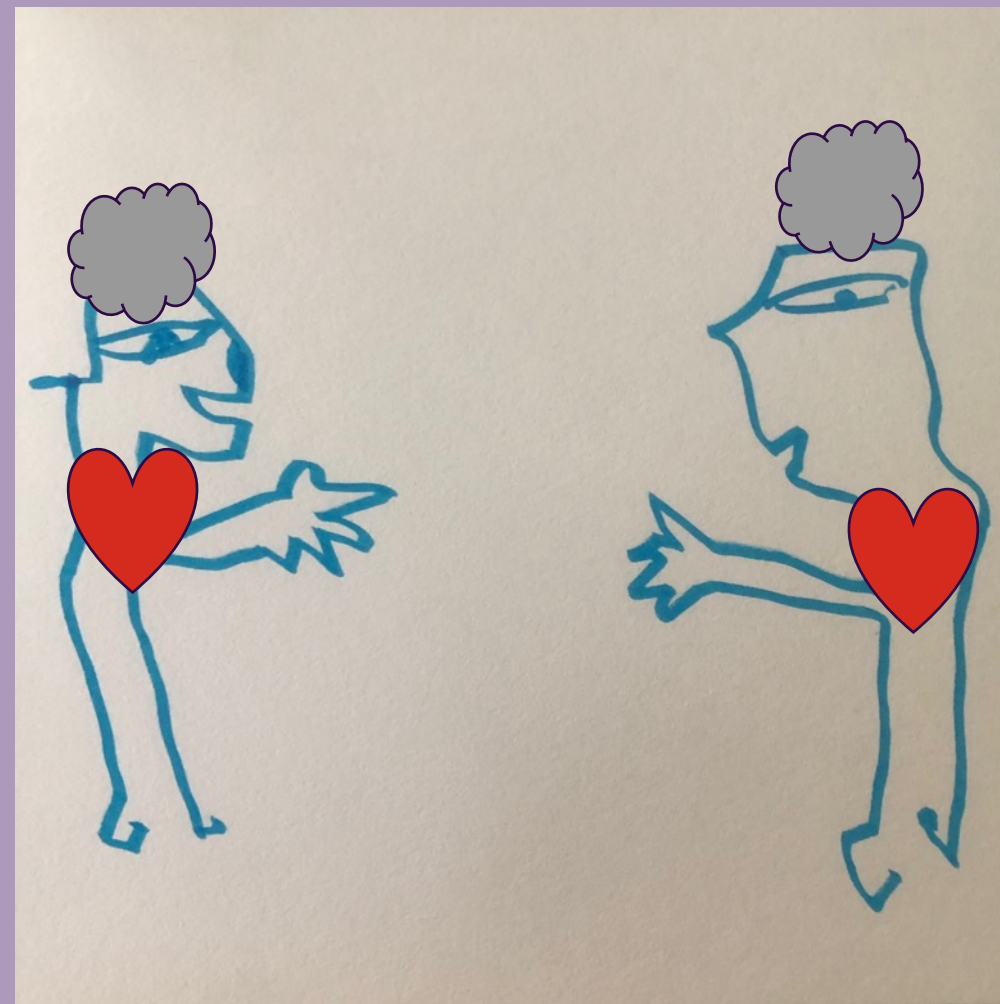
Ondersteboven

de skyline van de modern professional

Denken met je hart en voelen met je hoofd

Uit onderzoek blijkt dat je vijf keer meer zenuw- en informatieprikkelers van je hart naar je hoofd verstuurt dan andersom. Je hart voedt je brein

Bron: HeartMath

Ondersteboven

de skyline van de moderne professional

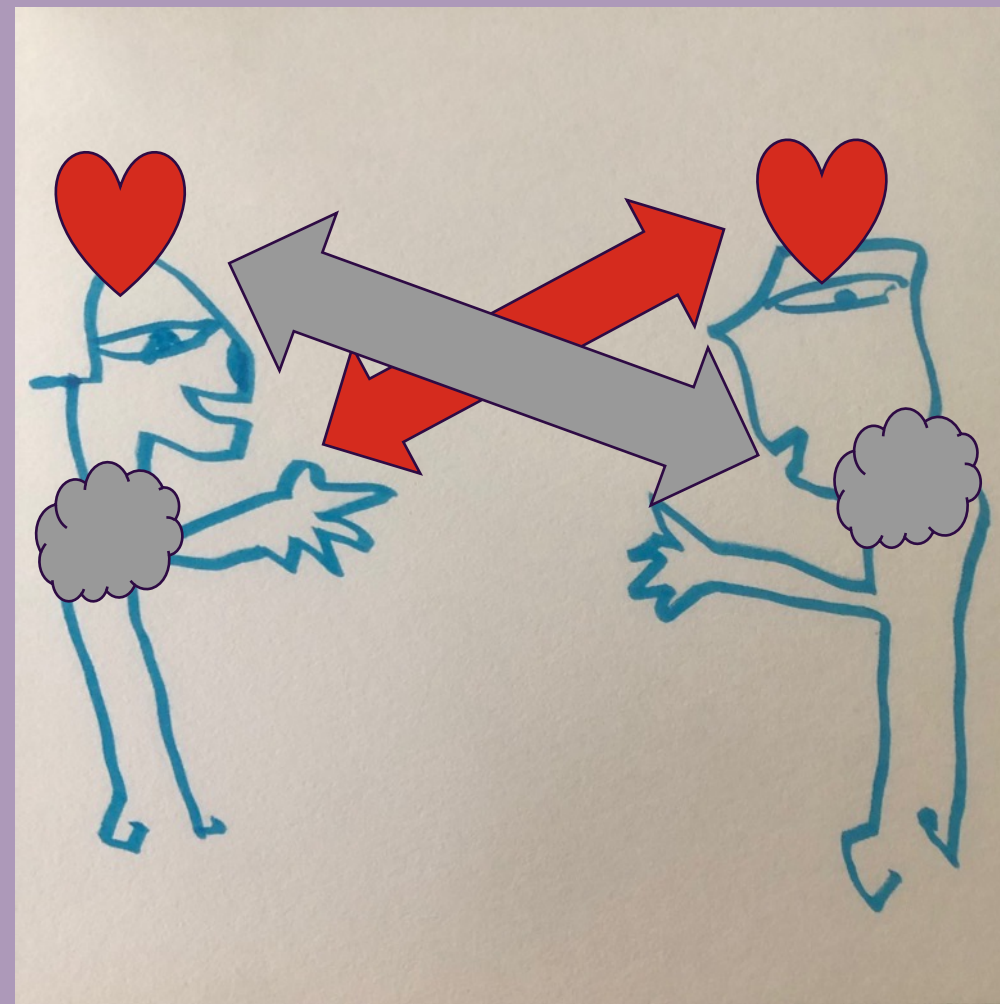
Denken met je hart en voelen met je hoofd

Uit onderzoek blijkt dat je vijf keer meer zenuw- en informatieprikkelers van je hart naar je hoofd verstuurt dan andersom.

Je hart voedt je brein

Bron: HeartMath

Hoe ontsluit ik nu die esthetische kennis in mijzelf?

- Heb een goed gesprek met jezelf, neem jezelf altijd mee, en werk goed met jezelf samen!
- Begin elk proces met je Hart, daarna je Hoofd en daarna je Handen.

- Hanteer de competenties van deze omgekeerde wereld:
nieuwsgierigheid,
sociale vaardigheid,
enthousiasme,
en vervolgens deskundigheid
- Hanteer de volgorde van deze omgekeerde wereld
eerst het hart FEEL
vervolgens het hoofd CHECK
en dan de handen uit de mouwen ACT

M
e

Wat is esthetisch
ervaren?

Een gevoel
dat het klopt
Een click hebben
Weerstand
Affectie
Enthousiasme
Gut feeling
Chemie
Verbeeldingskracht

Wat
Zou
Er
In
Die
Koffer
Zitten
?

n

‘Thuis’ is een vaag begrip, waarmee Ena Sendijarevic soms geconfronteerd wordt. “Wat is het? Volgens mij is thuis dat je je leven op een bepaalde manier inricht waarvan je binnenste zegt: dit klopt. Je kunt in dezelfde stad blijven wonen maar je leven anders inrichten en je opeens wél thuisvoelen. Het is leren luisteren naar je gevoelens, leren neen zeggen tegen dingen die je niet prettig vindt, vriendschappen sluiten met mensen die wél bij je passen. Thuis is sociale context”

Bron: NRC 26 september foto Lars van den Brink

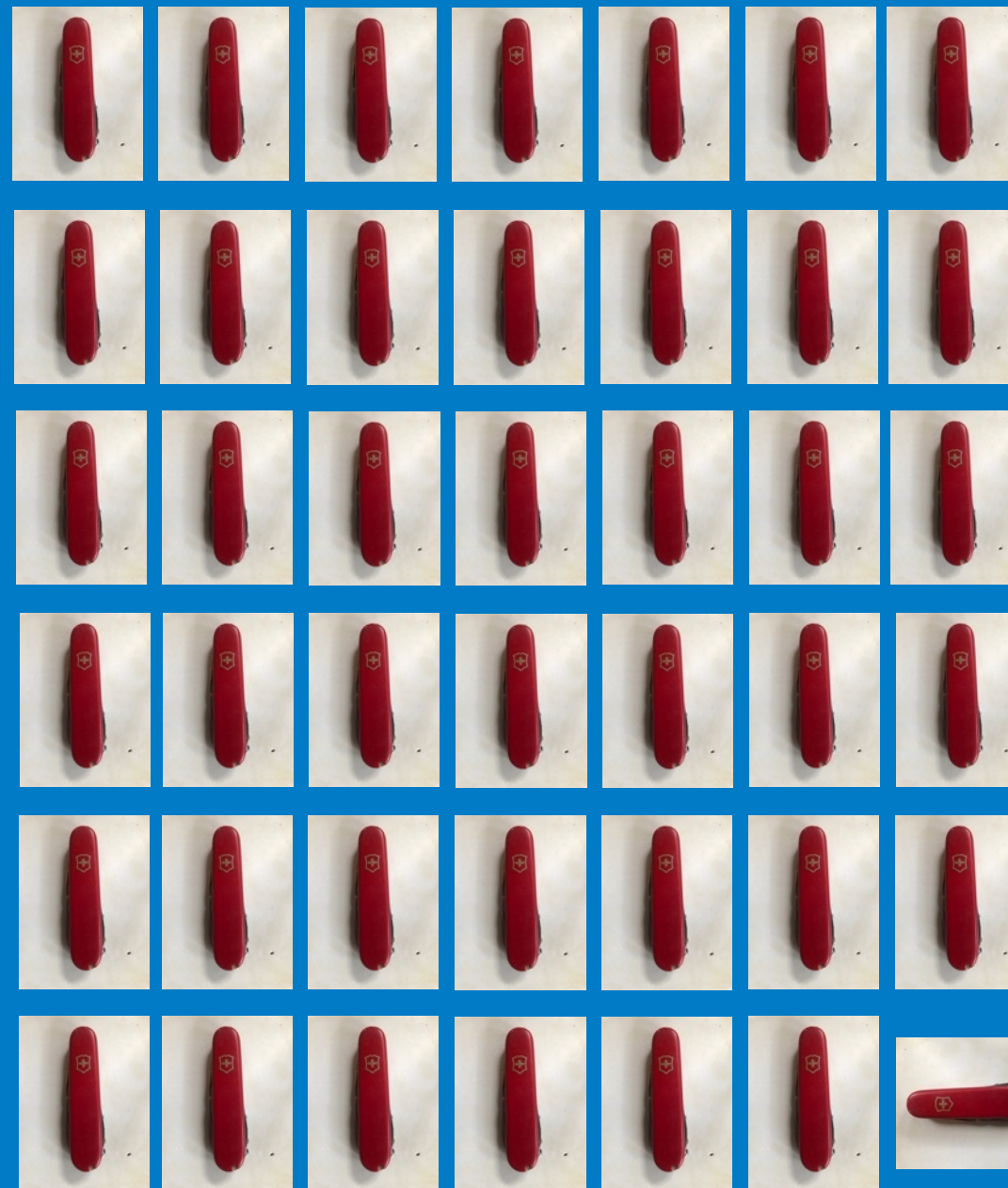

‘Thuis’ is een vaag begrip, waarmee Ena Sendijarevic soms geconfronteerd wordt. “Wat is het? Volgens mij is thuis dat je je leven op een bepaalde manier inricht waarvan je binnenste zegt: dit klopt. Je kunt in dezelfde stad blijven wonen maar je leven anders inrichten en je opeens wél thuisvoelen. Het is leren luisteren naar je gevoelens, leren neen zeggen tegen dingen die je niet prettig vindt, vriendschappen sluiten met mensen die wél bij je passen. Thuis is sociale context”

Bron: NRC 26 september foto Lars van den Brink

‘Water en Bodem Sturend’ is mogelijk nog een vaag begrip. “Wat is het? Volgens mij is WBS dat je het landschap op een bepaalde manier inricht waarvan je binnenste zegt: dit klopt. Je kunt in hetzelfde land blijven wonen maar je landschap anders inrichten en je opeens wél thuisvoelen. Het is leren luisteren naar je gevoelens, leren neen zeggen tegen dingen die je niet prettig vindt, vriendschappen sluiten met mensen en werkwijzen die wél bij je passen. WBS is dé professionele context”

Water en Bodem Sturend

Hoofd én Hart Sturend

